

STUDIEMATERIAL

FÖRVANDLINGEN

**”JAG TROR ATT VI BORDE
LÄSA SÅDANA BÖCKER SOM
SÅRAR OCH GENOMBORRAR
OSS... EN BOK BORDE VARA
ISHACKAN TILL DEN FRUSNA
SJÖN INOM OSS.”
FRANZ KAFKA**

Inledning

Bästa pedagog,

Vi på Svenska Teatern har sammanställt detta studiematerial i hopp om att det kommer att stödja förberedelserna i er grupp för att ta del av föreställningen.

Ni kan använda det som känns meningsfullt för just er grupp, beroende på hur mycket tid som finns till förfogande. Materialets syfte är att förbereda gruppen inför föreställningen och väcka frågor samt uppmana till diskussion kring tematiken.

Studiematerialet är format så att det passar elever på andra stadiet. Uppgifterna kan också omformas och anpassas så att de passar in i undervisningen enligt era önskemål.

Eftersom vi kommer att erbjuda liknande studiematerial i framtiden, tar vi väldigt gärna emot respons beträffande materialet.

Vad hade ni nytta av?

Vad tyckte ni var intressant?

Var det något ni saknade?

Vilka uppgifter gjorde ni i klassen och varför?

Vi tar naturligtvis också gärna emot respons på själva föreställningen och de tankar som väckts i samband med den.

Noona Leppinen, teaterpedagog, ansvarig publikarbetare

Uppvärmning

Förvandlingen är en dansteaterföreställning. På scen står en blandad grupp scenkonstnärer varav en del jobbat som skådespelare och andra som dansare. För skådespelarna var dansuttrycket och den fysiska formen i föreställningen en väg in i ett annorlunda arbetssätt. Arbeta som uppvärmning med det fysiska uttrycket genom statyarbete.

Be gruppen promenera runt i utrymmet. Uppmärksamma balansen på golvet, ifall golvet skulle vara en balansbräda, hur kan gruppen tillsammans balansera brädet?

Pedagogen säger ut ord och gruppen uppgift är att snabbt bilda par och med hjälp av sina kroppar forma orden med sina kroppar, helt utan ord.

Gaffel och kniv

Fönster och hängande gardin

Ett hus som håller på att förfalla

En kappsäck

Passagerare på tåg

Två skalbaggar på rygg viftande sina ben

Alla i helgrupp: en violinist som spelar på sin violin och musiken som strömmar ur den, samtidigt en jublande publik som lyssnar och ser det

Intryck

Läs igenom föreställningens presentationstext och diskutera

I Franz Kafkas novell Förvandlingen får familjelivet sig en törn då Gregor, familjens enda son och försörjare, en morgon förvandlats till en jättelik insekt. Föräldrarna och systemen är utom sig. De får ta sig an både arbete, hushåll och skulder medan det som en gång var deras son och bror klättrar på väggarna i ett nu förseglat pojkrum.

Gregors syster är den enda som vågar sig in till honom. För visst är det fortfarande Gregor? Hans tillstånd ändrar väl aldrig på det? Hör han henne ännu? Kan han förstå det hon säger? Minns han allt de upplevt tillsammans?

Dramatiseringen som är utarbetad av dramatikern Christoffer Mellgren tillsammans med regissören Carl Knif, granskar familjen som enhet och de krafter som kan rubba den harmoniska familjedynamiken. Hur mycket kan ens nära förändras, innan vi slutar att känna igen och älska dem? Hur mäter vi en människas värde? Vad är en lyckad människa?

Den finlandssvenske koreografen och dansaren Carl Knif iscensatte Kafkas surrealistiska mardröm med enorm framgång våren 2016. Föreställningen gick för utsålda salonger på Svenska Teatern och var även en del av det högklassiga programmet under Tammerfors teatersommar.

- Vilket intryck får gruppen av pjäsen utgående från denna presentationstext?
- Vilka förväntningar skapar presentationstexten?
- I ett bredare sammanhang: En hurdan presentationstext tilltalar och skapar intresse?
- Vad är centralt i en marknadsföringstext av en pjäs?

Påståenden

Hela gruppen sätter sig i en ring. Ta in en extra stol i ringen. Be eleverna lyssna på nedanstående påståenden en och en och ta ställning till påståendet genom att svara JA eller NEJ. Observera att påståenden kan kännas enkla eller för krassa, men uppmuntra alla att ändå välja ett JA eller NEJ.

Ifall eleven svarar JA flyttar hen till en tom stol i ringen. Ifall eleven svarar NEJ stannar hen kvar på sin plats. Pedagogerna ber eleverna om korta kommentarer kring sina svar så att alla elever fått svara kring något av sina val i slutet av övningen. Kom ihåg att som diskussionsledare förhålla dig neutralt till påståendena och handled så att diskussionen blir demokratisk och jämnställd.

Jag känner till Franz Kafka

Jag har läst Förvandlingen av Franz Kafka

Jag känner mig sällan utanför

Jag har upplevt press på att uppnå något från min familj

Dagens samhälle är alltför prestationsinriktat

Arbete gör mig lycklig

Jag funderar mycket på hur mina val påverkar andras framtid.

Familjen

Dela in gruppen i mindre grupper. Läs igenom följande utdrag ur manuskriptet för föreställningen. Diskutera hurdan bild textutdraget ger av familjen. Hurdana relationer finns i familjen? Hur förhåller de sig till varandra? Vem hör till familjen? Vilka karaktärsdrag läser ni i i rollefigurerna? Återkom gärna till denna uppgift då ni sett föreställningen och diskutera era egna intryck i relation till pjäsens form.

FÖRVANDLINGEN

efter Franz Kafkas novell
Christoffer Mellgren

SCEN TRE

MAMMA
Gregor?
Klockan är sju.
Är du snäll och svarar?

PAPPA
Vad står du där och gastar för?

MAMMA
Gregor svarar inte.

PAPPA
Han är väl på arbetet.

MAMMA
Jag tyckte att jag hörde honom.

PAPPA

Jasså, det tyckte du.

MAMMA

Gregor - du är väl inte sjuk?

PAPPA

Gå in och se efter istället.

MAMMA

Det är låst

PAPPA

Vad säger du?

MAMMA

Tror du att han är sjuk?

PAPPA

Igår var det i alla fall inget fel på honom så som han satt här och bredde ut sig.

MAMMA

Var inte elak. Han är så duktig.

PAPPA

Han borde gå ut istället. En vuxen man sitter inte hemma en lördagskväll.

MAMMA

Gregor, svara nu.

Borde vi kalla på doktorn?

PAPPA

Jag vet nog vad han behöver för medicin.

MAMMA
Av dig då?
Vad är det där för ljud?
Gregor?
Nej. Du får gå efter doktorn.

PAPPA
Jag äter frukost. Be Grete.

MAMMA
Grete? Var är Grete?

PAPPA
Hon sover väl som vanligt.

MAMMA
Grete? Är du vaken?

PAPPA
Be henne gå efter låsmeden först.
Hör du det där inne?
Grete går efter låsmeden.
Det är ingen idé att ligga där och gömma sig.
Gregor!

Efterarbete

Diskutera i helgrupp föreställningsupplevelsen:

Låt alla i tur och ordning säga ett ord eller en kort mening om känslan som blev överst efter föreställningen

Återberätta föreställningens händelser tillsammans, hjälps åt att komma ihåg så noggrant som möjligt. Vilka detaljer minns ni? Varför?

Rollanalys

Rollanalysen görs gemensamt på stora papper genom "pepparkaksmetoden". Ta fram fem stora papper, rita upp konturerna av karaktärerna i pjäsen och benäm dem:

Gregor
Greta
Mamman
Pappan
Skuggan

Be alla skriva ner fritt ord som beskriver rollkaraktärerna. Utanför konturen skrivs ord som har med det yttre att göra (t ex Gregor : man, skalbagge, ung, arbetare). På insidan av konturen skrivs ord som beskriver karaktärernas inre egenskaper (t ex förvirrad, tappar orden, ensam, utstött). Ge gott med tid för uppgiften. Diskutera och analysera utgående från beskrivningarna som samlats för varje karaktär.

Dagboken:

Låt alla välja en karaktär ur föreställningen. Skriv ett kort dagboksinslag som den valda karaktären skulle ha skrivit antingen strax innan föreställningens startpunkt eller direkt efter föreställningens slutpunkt. Diskutera era inlägg.

